

VISIE '25-'30

Samenvatting

Onze visie is dat in 2030 Cirkelregio De Achterhoek dé netwerkorganisatie is voor alle circulariteitsvraagstukken in de regio Achterhoek.

Cirkelregio De Achterhoek streeft naar een circulaire economie waarin grondstoffen, materialen en kennis optimaal worden hergebruikt. Onder circulariteit verstaan we dat kringlopen van grondstoffen, materialen en producten sluiten, zonder afval of verspilling, met maximaal gebruik van hernieuwbare bronnen en minimale degradatie. Circulariteit betekent voor ons niet alleen hergebruik, maar ook het bevorderen van duurzame innovaties en het creëren van een toekomstbestendige regio.

Door Cirkelregio De Achterhoek structureel te positioneren ontstaat een solide basis voor een circulaire economie en duurzaam ondernemerschap. Hiermee kan de regio Achterhoek:

- Innovatie versnellen doordat organisaties die vooroplopen experimenteren met nieuwe circulaire oplossingen.
- Schaalvoordelen behalen door bewezen methoden snel toe te passen bij andere organisaties in de regio.
- Duurzaamheid verankeren door het brede bereik in het betrekken van overheid, onderwijs en ondernemers.

De Cirkelregio werkt vraag gestuurd, wat betekent dat we inspelen op de behoeften van de regio door middel van:

1. Inventarisatie en vastlegging: Samen met vraag- of thema-eigenaren brengen we behoeften en kansen in kaart.
2. Faciliteren en verbinden: Cirkelregio De Achterhoek biedt ondersteuning in kennisdeling, procesbegeleiding en het creëren van nieuwe samenwerkingen.
3. Implementatie: We vertalen plannen naar concrete acties en resultaten, waarbij de betrokken organisaties worden begeleid naar duurzame oplossingen.

Cirkelregio De Achterhoek bestaat uit het bestuur, spinners, founding partners, partners en vrienden. Samen met diverse partijen werken aan diverse circulaire projecten. Zo zijn we in 2024 gestart met het project WOCO2WOCO en Milieubarometer, en zijn de contouren geschetst van het project Toekomstbestendig bouwen/Het Achterhoeks Normaal. Daarnaast hebben we een inventarisatie gemaakt voor nieuwe projecten op de onderwerpen Toekomstbestendige bedrijventerreinen, CSRD en Zorg.

1. Introductie

In dit document wordt de visie van Cirkelregio De Achterhoek voor 2030 beschreven, de weg er naartoe en welke projecten er nu lopen of gaan komen.

Aanleiding

Diverse bezoeken van Cirkelstadbijeenkomsten en steeds meer circulariteit in de projecten maakten dat Willy Smit, Dave Rouwmaat en Twan van Vuren van de Achterhoek een Cirkelstad NL wilden maken. Zo simpel als dat klinkt, was het niet. “Aansluiting is niet mogelijk als je geen stad bent,” aldus Cirkelstad NL. De sterke verankering van de drie O’s (overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties) in de 8RHK Ambassadeurs zorgde dat er zeker wel een voedingsbodem was. De 7 Achterhoekse gemeenten, 4 corporaties, 5 ondernemers en onderwijsinstelling CIVON noemen we sindsdien onze foundingpartners. Zij sloegen de handen ineen en deden 2 maart 2020 een succesvolle regiodealaanvraag bij de thematafel Circulaire Economie en Energietransitie.

Cirkelregio De Achterhoek is dan een feit en gaat aan de slag met drie circulaire initiatieven:

- De materialenmarktplaats (bijlage i)
- Inventarisatie van de gebouwde omgeving (bijlage ii)
- Inventarisatie van reststromen en restcapaciteiten (bijlage iii)

Deze ontwikkelingen vormen een vliegwiel. Steeds meer partners haken aan, waardoor weer meer circulaire initiatieven starten.

Dit visiedocument is tot stand gekomen met spinners Dik Roetert Steenbruggen, Twan van Vuren, Caroline Smeets, bestuurders Jan-Willem Berends en Willy Smit en de partners van Cirkelregio De Achterhoek.

Het vervolg van het document ziet er als volgt uit:

- Hoofdstuk 2 beschrijft onze visie voor 2030
- Hoofdstuk 3 de weg ernaar toe en de organisatiestructuur
- Hoofdstuk 4 de projecten

2. Visie 2030

Onze visie: In 2030 is Cirkelregio De Achterhoek dé netwerkorganisatie voor de regio en fungeert zij als verbindende factor tussen verschillende sectoren. We spelen een cruciale rol als verbinder in de regio, waarbij we niet alleen samenwerking binnen sectoren bevorderen, maar ook verschillende labels met elkaar verbinden om gezamenlijke circulaire ambities te realiseren.

Cirkelregio De Achterhoek streeft naar een circulaire economie waarin grondstoffen, materialen en kennis optimaal worden hergebruikt. Onder circulariteit verstaan we dat kringlopen van **grondstoffen, materialen en producten sluiten, zonder afval of verspilling, met maximaal gebruik van hernieuwbare bronnen, minimale degradatie en het circulair inzetten van opgedane kennis.**

Circulariteit betekent voor ons niet alleen hergebruik, maar ook het bevorderen van duurzame innovaties en het creëren van een toekomstbestendige regio.

Middels het bevorderen van circulariteit dragen we bij aan de volgende onderwerpen:

- Grondstoffentransitie
- Energietransitie
- Sociale transitie
- Omgevingstransitie

Voor de doorgroei en versterking van Cirkelregio De Achterhoek is verduidelijking van de positionering noodzakelijk. Cirkelregio De Achterhoek wordt dé hoofdweg binnen de regio Achterhoek voor organisaties die aan de slag willen met circulaire oplossingen (B2B en B2C). De provincie Gelderland stimuleert met de **MKB brede aanpak** het ontdubbelen van initiatieven en meer efficiëntie in de regio. Dit sluit perfect aan bij het positioneren van Cirkelregio De Achterhoek als de hoofdweg voor circulariteitsvraagstukken.

Cirkelregio kan fungeren als leidende kracht die samenwerkingen bevordert, kennisdeling intensiveert en concrete veranderingen stimuleert. We helpen bedrijven hun behoeften te identificeren en obstakels te overwinnen. Cirkelregio stelt organisaties in staat om doelen duidelijk te formuleren en stappen te zetten richting een duurzamer bedrijfsmodel.

Door regelmatig overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties in bijeenkomsten samen te brengen faciliteert Cirkelregio een omgeving waarin ideeën gedeeld worden en nieuwe samenwerkingen ontstaan. Deze bijeenkomsten spelen een cruciale rol in het stimuleren van een gedeeld gevoel van urgentie en het ontwikkelen van circulaire oplossingen.

Door Cirkelregio De Achterhoek structureel te positioneren ontstaat een solide basis voor een circulaire economie en duurzaam ondernemerschap. Hiermee kan de regio Achterhoek:

- Innovatie versnellen: Dankzij de koplopers die experimenteren met nieuwe circulaire oplossingen.
- Schaalvoordelen behalen: Door bewezen methoden snel toe te passen via de snelle volgers en het peloton.
- Duurzaamheid verankeren: Door het brede bereik van het model bij alle niveaus van betrokken organisaties.

De Koploper-Snelle Volger-Peloton-strategie versterkt de bestaande structuur en strategie van Cirkelregio De Achterhoek en biedt een concrete routekaart naar een circulaire toekomst.

Het uiteindelijke doel van Cirkelregio De Achterhoek is het versterken van de regionale economie door duurzaam ondernemerschap en circulaire oplossingen. Door organisaties te begeleiden in hun zoektocht naar duurzame bedrijfsmodellen, helpen we hen niet alleen om obstakels te overwinnen, maar ook om in te spelen op veranderende markteisen. Deze strategische positionering biedt een solide basis voor bedrijven om zich te ontwikkelen tot toekomstbestendige, circulaire organisaties.

3. De weg naar 2030

De werkwijze van Cirkelregio De Achterhoek is gebaseerd op een heldere focus op circulariteit en het versterken van verbindingen binnen de regio, zowel tussen organisaties (de 3O's: Overheid, Onderwijs en Ondernemers) als met de inwoners. Onze aanpak draait om samenwerken, faciliteren en implementeren, waarbij we vraag gestuurd werken en inspelen op de specifieke behoeften van onze partners en de regio. We zetten in op concrete projecten en initiatieven die bijdragen aan het verminderen van afval en CO2-uitstoot, zoals de Materialenmarktplaats en SamenBiobasedBouwen.

3.1 Verbinding als basis

Samenwerking tussen Overheid, Onderwijs en Ondernemers is essentieel. Dit doen we door:

- **Leerkringen:** Praktijkgerichte sessies waarin partners werken aan concrete vraagstukken. Deze aanpak zorgt voor een nauwe verbinding tussen theorie en praktijk.
- **Workshops en evenementen:** Inspirerende bijeenkomsten waarin koplopers kennis en ervaringen delen met volgers en het peloton.
- **Betrekken van studenten:** Studenten worden actief ingezet bij projecten, zoals inventarisaties en analyses, wat hen voorbereidt op een rol in de circulaire economie.

De Cirkelregio werkt vraag gestuurd, wat betekent dat we inspelen op de behoeften van de regio:

4. **Inventarisatie en vastlegging:** Samen met vraag- of thema-eigenaren brengen we behoeften en kansen in kaart.
5. **Faciliteren en verbinden:** Cirkelregio De Achterhoek biedt ondersteuning in kennisdeling, procesbegeleiding en het creëren van nieuwe samenwerkingen.
6. **Implementatie:** We vertalen plannen naar concrete acties en resultaten, waarbij de betrokken organisaties worden begeleid naar duurzame oplossingen.

Cirkelregio De Achterhoek is een netwerkorganisatie die samenwerking en innovatie centraal stelt. Door koplopers, volgers en het peloton te verbinden en een brug te slaan tussen beleid en praktijk, zorgen we voor een circulaire regio waar iedereen kan bijdragen aan een duurzame toekomst.

3.2 Organisatie en stakeholders

Cirkelregio de Achterhoek is een coöperatie die overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties samenbrengt als dé netwerkorganisatie voor circulaire vraagstukken.

De organisatiestructuur (bijlage iiiii) bestaat uit;

- Bestuur
- Spinners
- Foundingpartners
- Partners
- Vrienden van

Het bestuur ziet toe op beleidsontwikkeling en handhaving daarvan en komt minimaal vier keer per jaar bij elkaar om de voortgang, samenwerkingsverbanden en ontwikkelingspunten te bespreken. De spinners zorgen voor de dagelijkse gang van zaken, organiseren bijeenkomsten, Communitys of

Practice en leerkringen en houden ledenvergaderingen. Zij komen twee-wekelijks bij elkaar. De foundingpartners zijn vanaf de oprichting betrokken en deelgenoot. Zij onderschrijven de urgentie, brengen circulariteitsvraagstukken in en initiëren concrete projecten in de regio. De partners zijn in een later stadium aangesloten en brengen net zoals de foundingpartners circulariteitsvraagstukken in en initiëren concrete projecten. De vrienden van Cirkelregio De Achterhoek zijn kennispartners zoals onderwijsinstellingen en innovatiecentra die vanuit hun expertise bijdragen aan de vraagstukken. De provincie Gelderland draagt hier ook aan bij door aanwezigheid bij de bijeenkomsten en de directe contactpersonen voor Cirkelregio De Achterhoek.

De organisatie heeft goede samenwerkingsverbanden met regionale partijen zoals de 8RHK Ambassadeurs, de thematafels, het ACT, SamenBiobasedBouwen, De Steck en het CIVON.

3.3 Stakeholder aanpak

Om in 2030 dé netwerkorganisatie op het gebied van circulariteitsvraagstukken in de Achterhoek te zijn, richten we ons op het effectief ondersteunen van organisaties in hun transitie naar circulaire bedrijfsmodellen en beleidsplannen. We richten ons op koplopers, volgers en het peloton. Deze termen gebruiken wij enkel intern om de aandacht op deze groepen juist te kunnen verdelen.

- **Koplopers:** Innovatieve organisaties die vooroplopen in circulaire ontwikkelingen, zoals Rensa, gemeente Doetinchem, Wonion, kringloop Aktief en Hibernis. Deze pioniers kunnen we ondersteunen om als keten kringlopen (technieken en processen) te optimaliseren, ontwikkelen en uit te proberen.
- **(Snelle) Volgers:** Bedrijven en instellingen die profiteren van de ervaringen van de koplopers. We helpen hen deze te vertalen naar hun eigen praktijk waardoor circulaire oplossingen worden geïmplementeerd
- **Peloton:** Deze groep is afwachtend en niet overtuigd dat circulariteit voor hen is. Met een goede informatievoorziening proberen we hen te enthousiasmeren om volgers te worden.

Koplopers identificeren en activeren

Koplopers zorgen voor het succes van de Materialenmarktplaats, REIN en SamenBiobasedBouwen. Organisaties als Wonion, Hibernis, Rouwmaat Groep en Gemeente Doetinchem zijn koplopers. Zij kunnen mensen en budget vrijmaken om te experimenteren met en voor het implementeren van nieuwe technologieën.

De Leerkring als instrument

Cirkelregio gebruikt leerkringen, een bestaande aanpak, om ketenpartners samen te brengen en kringlopen te sluiten. In een leerkring faciliteren we de dialoog en samenwerking tussen koplopers. Leerkringen stellen we samen aan de hand van de input van onze partners en de behoeften en doelen van de deelnemende organisaties.

Volgers mobiliseren

(Snelle) volgers, zoals middelgrote bedrijven in de regio, kunnen profiteren van de ervaringen van de koplopers. Cirkelregio zorgt voor adoptie en schaalvergroting in haar **netwerkbijeenkomsten**. Deze bijeenkomsten zijn bijvoorbeeld workshops en/of demonstraties waarbij koplopers hun resultaten en methodes delen met geïnteresseerde volgers.

Cirkelregio De Achterhoek werkt niet alleen aan kennisdeling, maar ook aan het intensiveren van samenwerking tussen organisaties. Door een omgeving te creëren waarin bedrijven en stakeholders elkaar ontmoeten, ontstaat een vruchtbare grond voor nieuwe samenwerkingen en innovatieve ideeën.

Onze bijeenkomsten en leerkringen spelen een cruciale rol in het:

- **Stimuleren van een gedeeld gevoel van urgentie:** De urgentie van circulariteit wordt bij alle betrokkenen op scherp gezet, wat een gezamenlijke motivatie creëert om actie te ondernemen.
- **Ontwikkelen van circulaire oplossingen:** Door gericht met vraagstukken aan de slag te gaan, ontstaan praktische en toepasbare oplossingen die direct impact hebben op het bedrijfsmodel en beleid van de deelnemende organisaties.
- **Ondersteunen van vraagarticulatie:** We helpen bedrijven om hun circulaire doelen scherp te formuleren en concrete stappenplannen te ontwikkelen, waardoor ze zelfverzekerd de weg naar een circulaire toekomst kunnen bewandelen.

Peloton informeren

Wanneer een aanpak zich bewezen heeft (bijvoorbeeld de inventarisatie van reststromen), vieren we het succes. We zorgen voor publiciteit, praktische handleidingen en toolkits op basis van de ervaringen van de koplopers en snelle volgers. Iedereen kan nu meedoen. Via gerichte communicatie, zoals succesverhalen, interactieve evenementen en impactcijfers (zoals CO2-besparing), creëren we bewustwording en betrokkenheid. Dit versterkt het draagvlak voor de circulaire economie en inspireert tot actie.

Communicatie/symposium

Om de circulaire economie in de Achterhoek verder te bevorderen, is communicatie van cruciaal belang. Door inwoners, bedrijven en andere stakeholders actief mee te nemen, kan Cirkelregio een breed draagvlak creëren.

- Het inzetten van interactieve evenementen zoals festivals en open dagen om resultaten te delen.
- Het publiceren van succesverhalen en concrete impactcijfers, zoals de CO2-besparing door Stadsmin Achterhoek.

4. Projecten

In 2024 zijn de projecten WOCO2WOCO en Milieubarometer gestart. Ook zijn in 2024 de contouren geschetst van het project Toekomstbestendig bouwen/Het Achterhoeks Normaal. Deze projecten nemen we in 2025 mee en voegen we drie nieuwe projecten toe voor 2025-2026:

- Toekomstbestendige bedrijventerreinen
- CSRD
- Zorg

4.1 Project WOCO2WOCO

Met het Woco2Woco concept gaan we in de regio Achterhoek en Twente materialen bij de ene corporatie oogsten om vervolgens deze geoogste materialen regionaal weer opnieuw te gebruiken bij een ander corporatie. Tussentijds kunnen de producten en materialen herbewerkt worden voordat ze opnieuw ingezet worden. Woningcorporaties hebben als opdrachtgever een belangrijke rol om circulair bouwen en onderhoud op gang te brengen.

Deelnemers

De Woonplaats, Domijn, ProWonen, Welbions, Wonion, Viverion, Sint Joseph, Site Woondiensten, Stadsmijn Achterhoek, Omgekeerd bouwen, Bergevoet Doetinchem, WAM & van Duren, Noabers Vastgoed, Rensa, Technische Unie, BMN groep, Circulair ambachtscentrum / BUHA, Studio Do, DuSpot, de Variabele en RTS Bouwassist.

Opdrachten

In 2024 zijn werkgroepen geformeerd met de volgende opdrachten:

- *Voorspelbaar volume / uniforme inventarisatie bouwmaterialen*

Onderzoek hoe voorspelbaar volume inzichtelijk wordt. Welke methode voor inventarisatie wordt gebruikt?

- *Uniforme uitvraag projecten*

Hoe ziet de uitvraag eruit om circulaire (nieuw)bouw en onderhoud te bevorderen bij woningcorporaties?.

Inventariseer hiervoor hoe de uitvraag van andere woningcorporaties eruit ziet en in hoeverre deze circulariteit bevorderen.

Bepaal welke elementen er in de uitvraag moeten zitten.

- *Grondstoffen HUB*

Inventariseer voorbeelden van grondstoffen HUB's in Nederland.

Hoe werken deze grondstoffen HUB's?

- *Proces Achterhoek, 2e Leven*

Werk circulair onderhoud bij woningcorporaties uit. Breng proces in beeld en pas het vervolgens in de praktijk toe.

Wanneer de resultaten van de opdrachten gereed zijn, worden deze gepresenteerd bij ACO (Achterhoekse woningcorporaties) en WoON (Twentse woningcorporaties) bijeenkomsten eind 2024 / begin 2025.

4.2 Project Milieubarometer

Cirkelregio De Achterhoek biedt haar partners drie jaar gebruik van de Milieubarometer om bewustwording over duurzaamheid te creëren.

De Milieubarometer is een online tool waarmee je de milieu-impact en de CO₂-footprint van je bedrijf in beeld brengt. Dit doe je door het invullen van gegevens over onder andere energieverbruik, water, afval en vervoer.

De tool berekent vervolgens de milieu-impact en de CO₂-uitstoot en geeft dit visueel weer in heldere grafieken. Zo krijg je inzicht in waar de grootste impact zit voor een bedrijf. Met behulp van kengetallen kunnen de resultaten verder worden geanalyseerd, met maatregelen uit de database acties worden gekozen en een plan worden opgesteld om de impact te verminderen.

Deelnemers

De Woonplaats, Wonion, WAM & Van Duren, De Variabele, gemeente Aalten, Heinhuis Recycling, Nijhuis Group, gemeente Bronckhorst, gemeente Berkelland en BonsenReuling
Eigen barometer: Rouwmaat en SKB Winterswijk

Opdracht

M.b.v. de Milieubarometer willen wij:

1. Bewustwording over duurzaamheid creëren bij onze partners
2. Input genereren voor de Achterhoek monitor

Resultaten

De deelnemers hebben de Milieubarometer geïmplementeerd binnen hun organisatie en een nulmeting uitgevoerd. Een deel van de deelnemers hebben doelen geformuleerd en maatregelen benoemd op het gebied van duurzaamheid. Een deelnemer heeft de resultaten vanuit de Milieubarometer verwerkt in de ESG rapportage.

4.3 Toekomstbestendig bouwen/Het Achterhoeks Normaal

Het Nieuwe Normaal (HNN) is een nieuwe gedragen norm met haalbare en ambitieuze prestaties op het gebied van circulair bouwen en een eenduidige taal voor circulair bouwen.

HNN geeft de minimale grens aan voor circulair bouwen voor de bouwsector en wel voor gebouw, gebied en infra. Bovenop deze minimale grens geeft HNN ook inzicht in wat een excellente prestatie is. Het Nieuwe Normaal bestaat uit vijf pijlers: materialen, energie, water, sociaal en management.

Binnen dit geheel zijn belangrijke aandachtspunten het verduurzamen en transformeren van bestaande bouw, het gebruik van biobased en niet-toxische materialen, en de integratie van thema's zoals energiebesparing, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Projecten zoals "een 2^e leven" kunnen gebruikt worden als boost en concrete aanpak voor dit thema.

Zes verschillende aspecten van toekomstbestendig bouwen zijn samengebracht in het Gelders kader Toekomstbestendig Bouwen. Dit kader geeft handvaten voor een toekomstbestendige fysieke inrichting van de gebouwde omgeving en voor een toekomstbestendige bouw van woningen. De verschillende thema's staan niet op zichzelf. Ze zijn onderling met elkaar verbonden.

Het Nieuwe Normaal, de landelijke maatlat voor een groene en klimaatadaptieve gebouwde omgeving en de landelijke richtlijnen en ambities voor energiezuinige (ge)bouwen maken onder meer onderdeel uit van het Toekomstbestendig bouwen.

Twee lijnen

Om Het Nieuwe Normaal en Toekomstbestendig bouwen verder vorm te geven binnen de Achterhoek hebben wij de volgende twee lijnen uitgezet.

1. Door **projectevaluaties Het Nieuwe Normaal** uit te voeren. Met het doel ervaringen uitwisselen en Het Nieuwe Normaal te verbeteren. Samen met opdrachtgevers en opdrachtnemers in de Achterhoek en Twente.
2. **Workshops Toekomstbestendig Bouwen / Het Nieuwe Normaal** voor de Achterhoekse gemeenten en woningcorporaties.

Projectevaluaties m.b.v. Het Nieuwe Normaal

Deelnemers

De Woonplaats, Wonion, Welbions, Domijn, Van Wijnen, WAM & Van Duren Bouwgroep, Reinbouw, Janssen de Jong Projectontwikkeling

Opdrachten

Het Nieuwe Normaal instrument om circulariteit in de bouw verder vorm te geven en te stimuleren. Dit door projectevaluaties uit te voeren. Met het doel ervaringen uitwisselen en Het Nieuwe Normaal te verbeteren. Dit is een samenwerking tussen Cirkelregio de Achterhoek en Pioneering.

Resultaat

1. In drietal bijeenkomsten zijn in 2023 zes projecten geëvalueerd met een 0-meting als resultaat.
2. De inzichten vanuit de projectevaluaties en afsluitende intervisiebijeenkomst zijn verwerkt tot een document met geleerde lessen. Dit document kan vervolgens worden gebruikt om inzichten breder in de organisatie te delen.
3. De resultaten zijn in een gemeenschappelijke bijeenkomst met de marktpartijen gedeeld.

Workshops Toekomstbestendig Bouwen / Het Nieuwe Normaal voor de Achterhoekse gemeenten.

Deelnemers

Achterhoekse gemeenten en ACO woningcorporaties

Opdrachten

In de Regionale Woonagenda Achterhoek is afgesproken om ons materiaalgebruik te reduceren en te verduurzamen in ontwerp. Dit om bij te dragen aan de klimaatdoelen. Hiervoor wordt aansluiting gezocht bij bestaande regionale netwerken zoals Cirkelregio de Achterhoek en Samen Biobased Bouwen.

In het overleg 28 juni 2023 met Cirkelregio de Achterhoek en de wethouders van de gemeenten zijn afspraken gemaakt Cirkelregio de Achterhoek meer zichtbaar te laten worden voor de gemeenten, het organiseren van kennisoverdracht aangaande Het Nieuwe Normaal, Biobased bouwen, enz. op een Achterhoekse maat voor de gemeenten.

Resultaat

1. In drietal workshops heeft Cirkelregio de Achterhoek in samenwerking met 8RHK ambassadeurs en Samen Biobased Bouwen de bestuurders en ambtenaren van de gemeenten geïnformeerd over het instrument Het Nieuwe Normaal en Toekomstbestendig bouwen om haar duurzame doelen te realiseren. Hierbij kwamen ook concrete casussen aan de orde zoals de lessen die zijn geleerd van de uitvraag bij De Kwekerij in Doetinchem. Input en suggesties zijn opgehaald voor het nog te ontwikkelen programma Toekomstbestendig bouwen in de Achterhoek.
2. Vervolgens zijn per gemeente afspraken gemaakt om de behoefte op te halen t.a.v. Toekomstbestendig bouwen incompany workshops. Elke gemeente is gevraagd een pilotproject aan te dragen om ervaring op te doen.
3. Achterhoek zet in op toekomstbestendig bouwen met nieuwe afspraken in de Woondeal (8 oktober 2024). In de woondeal 2025-2035 worden nadere afspraken gemaakt over toekomstbestendig bouwen. Naast betaalbaarheid en snelheid gaat de regio nu ook vol inzetten op kwaliteit en duurzame materialen.

Cirkelregio de Achterhoek organiseert voor elke gemeente in de Achterhoek een kick-off incompany workshop Toekomstbestendig Bouwen provincie Gelderland voor medewerkers van de gemeente en de woningcorporatie(s) met het volgende programma.

1. Introductie over Toekomstbestendig Bouwen en Het Nieuwe Normaal (Gebouw, Gebied, Infra)
2. Ingaan op aangedragen project
3. Gezamenlijk behoefte bepalen op basis van thema's

Op basis van de genoemde behoeften zal in 2025 een programma Toekomstbestendig bouwen voor elke gemeente op maat gemaakt worden.

4.4 Overige projecten

Naast deze drie reeds concrete projecten, worden er rondom de volgende drie onderwerpen leerkringen opgezet om ze te vertalen naar nieuwe concrete projecten.

Toekomstbestendige bedrijventerreinen

Dit vraagstuk is opgedeeld in vier thema's waarbij de volgende items zijn aangegeven door de partners:

- Parkmanagement
 - o Reststromen is een grondstof, bevordert samenwerking. Deeleconomie.
- Duurzaam&Gezond
 - o Circulaire economie als opbrengstwaarde. Businessmodel op waardes (niet alleen euro's)
- Sociaal&Economisch
 - o NEXT Economy is de circulaire economie en HIP als trekker. Focus op SROI in bedrijven.
- Fysiek&Ruimtelijk
 - o Hergebruik van materialen in de openbare ruimte. Een depot voor restmateriaal, DuSpot kan een oplossing zijn.

Aan de hand van deze vier thema's gaan we in 2025 een of meerdere project definiëren.

CSRD

De Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) is een Europese richtlijn die bedrijven verplicht om transparant te rapporteren over duurzaamheid, inclusief milieu, sociale en bestuursaspecten (ESG). De rapportageplicht geldt voor steeds meer bedrijven. Zo ook voor onze partners en daarom willen we kennis hierover opdoen en delen. In plaats vanuit de CSRD te redeneren en daar de focus op te leggen, richten we ons op concrete circulariteitsvragen en nemen we de hele keten mee zodat aan de CSRD voldaan kan worden.

Een voorbeeld;

Bedrijf X wil haar deurenklink circulair ontwikkelen, binnen de Cirkelregio gaan we hier met de partners mee aan de slag, tijdens het proces wordt ook bekeken welke invloeden dit heeft op de keten, wat resulteert in de mogelijkheid om dit te rapporteren volgens de CSRD richtlijnen.

Zorg

De zorgsector ervaart grote vraagstukken rondom circulariteit in de sector. Jan-Willem Berends, bestuurder van Cirkelregio De Achterhoek en facilitair manager van het SKB Winterswijk, ondervindt deze uitdagingen ook. Cirkelregio De Achterhoek wil de sector graag ondersteunen met deze uitdagingen. Dit is ook de reden dat het SKB Winterswijk haar collega's graag laat aansluiten bij het initiatief van Cirkelregio De Achterhoek, om op die manier een regio brede aanpak te kunnen ontwikkelen.

Bijlage i

De materialenmarktplaats

In het kort:

Een digitale en fysieke marktplaats voor (bouw)materialen. Hier worden (bouw)materialen opgeslagen, bewerkt zodat ze verkocht kunnen worden, en verkocht voor toepassingen in de bouwkolom. De focus voor de materialenmarktplaats ligt op de zakelijke markt. Het wordt nu nog materialen benoemd, maar met het oog op het Rijksbrede Programma (Nederland circulair in 2050) zijn het geen materialen maar grondstoffen.

Resultaat

Dit project is, na introductie door Cirkelregio De Achterhoek tijdens een COP (Community of Practice), opgepakt door drie partners van de Cirkelregio:

- Stichting Aktief
- Rouwmaat Groep
- WAM&VanDuren Bouwgroep

Deze drie partijen hebben de krachten gebundeld en zijn de materialenmarktplaats gaan ontwikkelen onder de naam 'Stadsmijn Achterhoek'. De Stadsmijn Achterhoek voert de volgende activiteiten uit:

- **Gebouwinventarisaties**
Stadsmijn Achterhoek voert gedetailleerde inventarisaties van gebouwen uit om bruikbare materialen in kaart te brengen. Ze maken hierbij gebruik van geavanceerde technieken, waaronder drones en 3D-scans. Deze aanpak maakt het mogelijk om materialen efficiënt te identificeren en te documenteren voor hergebruik. Het resultaat is een overzicht van herbruikbare elementen die anders verloren zouden gaan.
- **Materialenmarktplaats**
Op de materialenmarktplaats van Stadsmijn Achterhoek worden geogoste bouwmaterialen te koop aangeboden. Deze materialen worden na demontage zorgvuldig bewerkt en opgeknapt om een nieuwe levenscyclus in de bouwsector te ondersteunen. Klanten kunnen er terecht voor diverse materialen die duurzaam en direct toepasbaar zijn. De marktplaats bevordert het hergebruik van grondstoffen en vermindert de noodzaak voor nieuwe productie. Hiermee speelt Stadsmijn een actieve rol in het verminderen van afval en materiaalverspilling.
- **Reststromen ophaaldienst**
Stadsmijn Achterhoek biedt een ophaaldienst voor reststromen aan bouwplaatsen in de regio. Hierbij worden ongebruikte bouwmaterialen en restpartijen verzameld en meegenomen voor circulair gebruik. De ophaaldienst maakt het gemakkelijk voor bedrijven om overtollige materialen duurzaam af te voeren. Deze materialen worden vervolgens beoordeeld en voorbereid voor hergebruik of gerecycled. De dienst ondersteunt bouwbedrijven in hun streven naar afvalreductie en duurzame bedrijfsvoering.

Op dit moment is de Stadsmijn Achterhoek een op zichzelf staande BV die haar activiteiten uitvoert bij partners in de regio Achterhoek. Door het hergebruik van de materialen heeft de Stadsmijn Achterhoek al voor 48 ton aan CO2 besparing gezorgd!

Bijlage ii

Inventarisatie van de gebouwde omgeving

Een project dat door de Cirkelregio werd geïnitieerd en al snel werd opgepakt door Stadsmijn Achterhoek. Door de vele raakvlakken – zoals omschreven in de Materialenmarktplaats – is dit project geïntegreerd binnen Stadsmijn Achterhoek.

Resultaat

Stadsmijn Achterhoek heeft met behulp van innovatieve scantechnieken zoals Matterport en drones al diverse gebouwinventarisaties kunnen uitvoeren in de regio Achterhoek. Dit heeft ertoe geleid dat diverse materialen opnieuw konden worden ingezet, die anders bij het afval zouden zijn beland.

Bijlage iii

Inventarisatie van reststromen en restcapaciteiten

In het kort:

Op bedrijventerreinen ontstaan veel reststromen en ongebruikte machinecapaciteiten, die vaak nog als afval worden gezien. Door deze reststromen en restcapaciteiten systematisch in kaart te brengen, kunnen bedrijven ontdekken dat wat voor de één afval is, voor de ander juist een waardevolle grondstof of benodigde capaciteit kan zijn. Dit biedt bedrijven de mogelijkheid om samen te werken en elkaars middelen beter te benutten, wat zowel kosten kan besparen als de duurzaamheid bevordert. Voor een succesvolle uitvoering van dit soort initiatieven is betrokkenheid van de gemeente, financiële ondersteuning, en mogelijk ook de inzet van studenten voor inventarisatie en analyse essentieel.

Resultaat

Dit project is, na introductie door Cirkelregio De Achterhoek tijdens een COP (Community of Practice), opgepakt door drie partners van de Cirkelregio:

- WAM&VanDuren Bouwgroep
- Hibernis
- Grijsen

REIN (Restroom & Energie INventarisator) is een organisatie die bedrijventerreinen en gemeenten begeleidt naar een duurzamere toekomst door de circulaire economie te bevorderen. Ze richten zich op het inventariseren van reststromen en het optimaliseren van inkomende grondstoffen, evenals het delen van menselijke en materiële capaciteiten. Daarnaast stimuleren ze de energietransitie met als doel een volledig afvalloze samenleving tegen 2050 te realiseren. Door lokale initiatieven te bevorderen, streven ze naar het sluiten van kringlopen en het verminderen van vervoersbewegingen, waardoor bedrijventerreinen aantrekkelijk en leefbaar blijven.

REIN werkt samen met ondernemersverenigingen, provincies en lokale overheden om bewustwording te vergroten over verantwoord grondstoffengebruik en het behoud van aantrekkelijke bedrijventerreinen. Ze geloven in winstgevende duurzaamheid, waarbij economische, ecologische en sociale aspecten in balans zijn. Hun visie is om bedrijventerreinen en gemeenten actief te laten bijdragen aan het behalen van duurzame ontwikkelingsdoelen, zowel lokaal als regionaal.

SamenBiobasedBouwen

Tijdens de beginfase van Cirkelregio De Achterhoek is de wens en het belang uitgesproken om de regionale partijen mee te nemen in de ontwikkelingen van biobased bouwmaterialen. Destijds was het streven om een *circulair festival* te organiseren, helaas is deze ontwikkeling niet gelukt.

Resultaat

Echter is het idee erachter wel verder opgepakt, door Wonion, wat resulteerde in de ontwikkeling van SamenBiobasedBouwen. Met SamenBiobasedBouwen wordt gestreefd naar een compleet en goed samenwerkende keten voor de ontwikkeling, productie en toepassing van biobased bouwmaterialen. Dit doen ze door agrariërs, industrie en bouwbedrijven te verbinden, met als doel het creëren van een biobased bouw 'ecosysteem' in de regio. Hierdoor kunnen boeren gewassen telen voor bouwmaterialen, bouwbedrijven biobased bouwen en woningcorporaties biobased projecten initiëren.

SamenBiobasedBouwen heeft ondersteund in de realisatie van diverse projecten, zoals de bouw van 38 biobased en natuurinclusieve woningen in Wehl en de ontwikkeling van een biobased vergaderpaviljoen bij Agro-innovatiecentrum De Marke. Daarnaast zijn er proefvelden ingezaaid met gewassen zoals miscanthus en hennep, die als grondstof dienen voor biobased bouwmaterialen. Samen Biobased Bouwen organiseert regelmatig workshops en evenementen om kennisdeling en samenwerking binnen de biobased bouwsector te stimuleren.

Bijlage iii

Organisatiestructuur

Het bestuur bestaat uit:

- Willy Smit
- Jan-Willem Berends
- Vacature

De spinners zijn:

- Willy Smit
- Dik Roetert Steenbruggen
- Twan van Vuren
- Geesje Philippi
- Caroline Smeets

Foundingpartners zijn:

- Gemeente Winterswijk
- Gemeente Bronckhorst
- Gemeente Oude IJsselstreek
- Gemeente Oost Gelre
- Gemeente Doetinchem
- Gemeente Berkelland
- Gemeente Aalten
- Wonion
- ProWonen
- De Woonplaats
- Site Woondiensten
- WAM&VanDuren
- Rouwmaat Groep
- Aktief Groep
- Hibernis
- Rensa Family

Partners zijn:

- Grijsen
- Waterschap Rijn en IJssel
- Heinhuis Recycling
- DuSpot
- BonsenReuling
- Streekziekenhuis Koningin Beatrix
- InterFact Interiors
- Rabobank
- De Variabele
- Bergevoet

Vrienden van Cirkelregio De Achterhoek zijn:

- Het Graafschap College
- CIVON
- Saxion
- Circles
- Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
- Zone.College
- WUR
- Radboud
- Van Hal Larenstein
- Provincie Gelderland
- RCT Gelderland
- Pioneering
- De Steck
- AGEM